

DATUM 3 juli 2013 CODE 2013/3 PAGINA 1/5
AUTEUR Drs. T. Windmulder REGISTRATIENUMMER 13004801
PORTEFEUILLEHOUDER P. den Oudsten (HCAT techniekpact) en P. van Zwanenburg (Arbeidsmarktperspectief)
ONDERWERP Human Capital Agenda
AGENDAPUNT 12

Voorstel regioraad

Samenvatting

De Human Capital Agenda Twente (HCAT) is volop in beweging. Door het nationale Techniekpact zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van het Twentse Techniekpact. De roep om meer technisch geschoold personeel wordt steeds groter en wordt steeds meer door het bedrijfsleven ondersteund. De Twentse aanpak staat daarmee model voor andere regio's. Op de arbeidsmarkt zien we dat het aantal werklozen in Twente blijft schommelen rond de 10 procent. De (maatschappelijke) kosten voor gemeenten stijgen daardoor aanzienlijk. Eén van de arbeidsmarktpartners, het ROC van Twente, heeft een voorstel gemaakt om laagopgeleiden te begeleiden naar technische beroepen waarin over een aantal jaren tekorten ontstaan. Vooruitlopend op integrale besluitvorming hierover in uw vergadering van 13 november 2013 wordt u een voorstel gedaan om voor dit project een financiële bijdrage te leveren. Daarnaast wordt u voorgesteld om een krediet van € 150.000 ter beschikking te stellen om tot uw vergadering van 13 november 2013 de voortgang van de uitvoering van beide programmalijnen van de HCAT niet te laten stagneren. Afsluitend wordt u geïnformeerd over uitvoeringsplannen die niet kunnen wachten tot deze besluitvorming in november.

Aan de regioraad,

1. Terugblik

Om de innovatie- en groeiambities van de regio Twente te realiseren zijn er voldoende mensen met de benodigde kwaliteiten nodig. In Twente is middels een HCAT dat voorziet in het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven - kwalitatief en kwantitatief - en het vergroten van de aantrekkingskracht op werknemers door het verbeteren van het beroepsperspectief (o.a. employability/ leven lang leren).

De HCAT is in uw vergadering van 13 februari 2013 toegelicht. Toen heeft u ook kennisgenomen van de twee programmalijnen. Ten eerste de programmalijn 'Human Capital Agenda voor de High Techsector', waarin wordt aangesloten bij de landelijke aanpak rondom Topsectorenbeleid en Techniekpact. Ten tweede de programmalijn 'Twents Arbeidsmarktperspectief 2020' waarbij vanuit de arbeidsmarktregio Twente één visie inclusief uitvoeringsprogramma wordt opgesteld.

In uw vergadering van 13 februari heeft u ingestemd met bespreking in september van een plan van aanpak. Omdat bij nader inzien geen regioraad is gepland tussen 3 juli en 13 november 2013 en het vaststellen van een extra vergadering in september agendatechnisch niet tot tevredenheid van alle gemeenten kan worden geregeld, is het noodzakelijk om met dit voorstel een aantal zaken aan u voor te leggen.

2. Leeswijzer

In dit voorstel stellen wij u voor om voor een periode van vier jaar in totaal € 600.000 ter beschikking te stellen voor het 'Centrum voor Innovatief Vakmanschap – Techwise Twente'. Daarnaast wordt u voorgesteld om een krediet van € 150.000 ter beschikking te stellen om tot uw vergadering van 13 november de voortgang van de uitvoering van beide programmalijnen van de HCAT niet te laten stagneren. Afsluitend wordt het financiële overzicht van de HCAT weergegeven.

3.A. 'Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV) – Techwise Twente' en HCAT

Vanuit het topsectorenbeleid wordt op het belang gewezen om al het beschikbare talent in Nederland te benutten om (toekomstige) tekorten - zeker ook aan technische vakkrachten - op de arbeidsmarkt te voorkomen. Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is hiervoor cruciaal. Vanuit de vier O's, Onderwijs, Onderzoek, Overheid en Ondernemers, is in Twente hiervoor in 2012 gezamenlijk de HCAT opgesteld. Deze agenda beoogt:

- **Een grotere instroom;**
- **Vernieuwd werkgeverschap;**
- **Transparantie en promotie van arbeidsmarktmogelijkheden;**
- **Internationale kenniswerkers;**
- **Integratie onderkant en bovenkant arbeidsmarkt.**

De HCAT benadrukt de samenhang en de onderlinge afhankelijkheid tussen onderwijs en ondernemers: de oplossing komt uit de gezamenlijkheid. Ondernemers moeten zorgen voor een goede opvang, voor de juiste aantrekkingskracht op technische jongeren. Het onderwijs moet zorgen voor kwalitatief goed geschoolde jongeren, met een hoge affectie met techniek en state-of-art kennis. Deze agenda is vervat in het TechniekPact Twente (<http://twente.com/techniekpact>) dat februari 2013 aan Minister Kamp van het Ministerie van Economische Zaken is aangeboden.

Ook in Overijssel blijft door o.a. vergrijzing de toekomstige vraag naar technische geschoold personeel op MBO niveau groot. Voor heel Overijssel is t/m 2016 een vervangingsvraag geprognosticeerd van 15.300 technische functies bij een verwachte een instroom van nieuw personeel ter grootte van 5.900. Dit leidt tot een tekort van 9.440 FTE, waarvan - pro rato technische bedrijvigheid in Overijssel - een tekort van 5.000 in Twente. Zie onderstaande afbeelding:

Baanopeningen	2012-2016	Gediplomeerden (netto)	2012-2016*	Tekort	Tekort in %
MBO techniek (niveau 2, 3 en 4)	15.300	MBO Techniek	5.900	-9.400	-61%

Bron: ROA, EBB, ETIL, DUO (Bewerking: EB management).

Het tekort aan technische geschoold personeel op MBO niveau is niet alleen kwantitatief, maar ook kwalitatief van aard. Bedrijven geven aan een toenemende behoefte te hebben aan MBO'ers van niveau 3 en 4, vaak met een plus (Associate Degree, AD). De behoefte aan laaggeschoold (productie)personeel t/m niveau 2 MBO daalt. De verklaring is te vinden in toenemende automatisering en complexere productieprocessen.

Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV) TechWise

De kerntaak van het CIV TechWise Twente in de HCAT is gebaseerd op de geprognosticeerde en te verifiëren kwantitatieve en kwalitatieve behoefte aan personeel van bedrijven in de Twentse technieksector. Het CIV TechWise Twente wil in het kader van de HCAT een bijdrage leveren aan de integratie van onderkant en bovenkant van de arbeidsmarkt. Daarnaast levert ze een bijdrage aan het uitvoeringsprogramma van het Twents Arbeidsmarktperspectief 2020'. In het 'Twents Arbeidsmarktperspectief 2020' wordt gesproken van participatielijnen, waarin de integratie van werken en leren en niveau-maximalisering voor niveau 0 t/m 2 leerlingen wordt beschreven. Partners in het 'CIV TechWise Twente', zoals ROC van Twente zelf, de bedrijfsscholen SMEOT en REMO in de regio en bedrijven uit de technieksector hebben in samenwerking met werkgeversorganisaties en O&O-fondsen projecten opgezet voor opscholing van MBO niveau 1 en 2 naar niveau 3-4. Dit betreft zowel studenten, bestaande werknemers als werkloze zij-instromers. Hierbij wordt een combinatie van screening, EVC en maatwerk opleidingen toegepast om de scholing naar een hoger niveau te realiseren. Mochten de capaciteiten verder reiken dan gebeurt hetzelfde voor de aansluiting op niveau 4 en van daaruit verder naar een AD c.q. HBO opleiding.

Het CIV TechWise Twente verwacht dat bedrijven - door de beperkte beschikbaarheid van op niveau 3 en 4 opgeleid personeel - in de toekomst meer aandacht zullen krijgen voor een efficiëntere arbeidsverdeling binnen het bedrijf. Dat zal ertoe leiden dat het takenpakket van iedere werknemer strakker toegesneden is op het opleidings- en functieniveau. Aan te nemen is dat er daardoor meer takenpakketten voor arbeidsfitte laaggeschoolden zullen zijn. Het CIV TechWise Twente zal bedrijven stimuleren en ondersteunen bij de analyse van het personeelsvraagstuk en linking pin zijn tussen de daaruit voortvloeiende personeels- en opleidingsbehoeften.

Of deze ontwikkeling zich voordoet hangt af van de bereidheid van de Twentse maakindustrie tot innovatie in productieprocessen en systemen. De economische noodzaak alleen is daartoe niet voldoende. Alternatieven en innovatieve oplossingen van bestaande en toekomstige problemen in productie-innovatie en personeelsbeleid zullen ook kenbaar moeten worden gemaakt en aangeboden.

Dat rekent het CIV TechWise Twente tot zijn kerntaken. In het ontsluiten van aan HTSM gelieerde arbeid in de maakindustrie voor de groep laaggeschoolden wil het CIV TechWise Twente de verbindende partij zijn tussen ondernemers, onderwijs en overheid.

Samenwerkingspartners in 'CIV TechWise Twente'

Op basis van het businessplan heeft het ROC een prestatiecontract coöperatie Techwise Twente gemaakt. Ook hier is veel uitstroom en aandacht voor aansluiting met de bovenkant van de arbeidsmarkt. Er ligt nu een concreet voorstel van partijen als ROC, SMEOT, STODT, REMO, VMO, KENTEQ, EATON, NORMA en vele anderen om een gezamenlijk contract af te sluiten. In de samenwerking zal zoveel mogelijk huisvesting op een centrale plek bij het ROC na gestreefd worden (de gevraagde bijdrage zal geen onderdeel uitmaken van mogelijk verhuizingen en van de exploitatie van gebouwen).

CIV TechWise Twente; cofinanciering door regio, provincie en rijk

Met de uitvoering van CIV Techwise Twente kan aanspraak worden gemaakt op de verdubbelaar van het Kabinet in het kader van het nationale techniekpact. Globaal is met de uitvoering van CIV TechWise Twente over € 4 jaar € 6 miljoen gemoed, waarvan 2 miljoen nog niet gedekt is. Een bijdrage van € 600.000 euro van Regio Twente leidt samen met € 400.000 van de Provincie Overijssel tot een verdubbeling van deze inzet van het Rijk en daarmee tot een sluitende begroting. Opgemerkt wordt dat de provincie Overijssel hecht aan een gezamenlijk bijdrage van provincie en de Twentse gemeenten. Door provincie Overijssel is vanuit haar Human Capital programma reeds een bijdrage van meer dan € 2 miljoen verstrekt voor het oprichten van twee Centers Of Excellence (vergelijkbaar met CIV maar dan op HBO-niveau) in Zwolle en Enschede. Het gehele 'CIV TechWise Twente' programma beslaat de jaren 2013 tot en met 2017. Zij sluit daarmee exact aan op de periode van de Innovatiesprong in Twente.

Voorstel inzet 'CIV TechWise Twente'

U wordt voorgesteld om voor een periode van vier jaar een maximaal bedrag van maximaal € 600.000 beschikbaar te stellen aan ons bestuur. Omdat er nog geen financieringsvoorstel door het ROC –en de partners - is ingediend, kunnen wij ook advies vragen aan de Strategy Board, POWI en de Stuurgroep Human Capital Hightech Systems. Voorwaarde voor besteding is ook dat de Provincie Overijssel minimaal € 400.000 aan het 'CIV TechWise Twente' bijdraagt.

Als bijlage treft u aan de door het Platform Bèta Techniek goedgekeurde aanvraag 'CIV TechWise Twente' met bijbehorende brief van het Platform Bèta Techniek en het prestatiecontract van de coöperatie 'TechWise Twente'.

Vooraf deze laatste bijlage is goed te gebruiken bij de nog op te stellen prestatieovereenkomsten voor beide programmaliijnen van de Twentse Human Capital Agenda.

In de regioraad van 13 november 2013 zullen ook de prestatieovereenkomsten aan u worden voorgelegd. Het prestatiecontract van TechWise Twente is een zeer concrete aanzet daartoe, en zal zeker worden meegenomen bij het opstellen van de prestatieovereenkomst voor beide lijnen van de Human Capital Agenda. De functie van deze prestatieovereenkomsten is omschreven in het regioraadsvoorstel van 13 februari jl.

3.B. Uitvoering programma's 'Human Capital Agenda voor de High Techsector' en 'Twents arbeidsmarktperspectief 2020'

In het voorstel dat op 13 februari 2013 in uw raad is besproken hebben wij aangegeven de uitvoeringsplannen van beide programma's in september met u te willen bespreken. Op dit moment zijn deze uitvoeringsplannen nog niet gereed. Wel wordt gewerkt aan het opstellen daarvan. Op 20 juni 2013 worden de portefeuillehouders Sociale Zaken en Economische Zaken geïnformeerd over de uitvoeringsplannen. Voor de uitvoering van de Human Capital Agenda High Tech is op 6 juni 2013 een startbijeenkomst geweest, waarbij het bedrijfsleven is gevraagd om in te tekenen voor de uitvoering van deze techniekagenda.

Het proces was er op gericht dat in september uw raad besluitvorming te hebben en dat daarbij de uitvoeringsplannen en prestatieovereenkomsten zouden worden gepresenteerd. Omdat bij nader inzien geen regioraad is gepland tussen 3 juli en 13 november 2013 en het vaststellen van een extra vergadering in september agendatechnisch niet tot tevredenheid van alle gemeenten kan worden geregeld, is het noodzakelijk nu al een aantal zaken aan uw raad voor te leggen. In november kan de complete set aan prestatieafspraken aan u worden voorgelegd. De verwachtingen bij partners (zoals bedrijfsleven en onderwijs) zijn hooggespannen, men rekent op commitment. Ook lopen diverse programma onderdelen synchroon aan het schooljaar waardoor besluitvorming in november een achterstand op gaat leveren.

Om de periode tot 13 november 2013 te overbruggen is een bijdrage van € 150.000 noodzakelijk. Natuurlijk zal de besteding van dit bedrag in november worden verantwoord. En zal ook dit bedrag deel uit maken van de nog af te sluiten prestatieovereenkomsten als onderdeel van de voorstellen die worden gedaan over totaal beschikbare budgetten.

4. Financieel overzicht HCAT

In uw vergadering van 13 februari 2013 heeft u ingestemd met een bedrag van € 300.000 voor bestuursondersteuning en uitvoeringskosten. Hiermee is een start gemaakt met het opstellen van uitvoeringsplannen.

In bijgaande tabel de stand van zaken.

Bijdragen voor Human Capital aanpak	Maximale budget, besluit regioraad februari 2013	Stand van zaken
Opstellen uitvoeringsplannen Human Capital Agenda Twente	Eerste jaar € 150.000	Opdracht aan Stuurgroep Human Capital High Techsystems gegeven tot en met augustus. € 110.000 besteed. Nog besteedbaar € 40.000
Opstellen uitvoeringsplannen Arbeidsmarktperspectief	Eerste jaar € 50.000	Opdracht aan ROC gegeven tot en met augustus. € 50.000 besteed, geen bedrag meer beschikbaar
Eerste bijdrage aan uitvoeringsplannen	Eerste jaar € 100.000	In juni zal € 70.000 besteed zijn. Nog € 30.000 beschikbaar

Op basis van bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de bedragen die beschikbaar zijn gesteld grotendeels zijn besteed. Wij stellen voor ons een extra bedrag van € 150.000

ter beschikking te krijgen voor de vervolgperiode van juni tot november 2013. Deze gelden worden besteed aan het ondersteunen van initiatieven die niet kunnen wachten tot besluitvorming in november 2013. Enkele concrete voorstellen daarvoor zijn:

- uitvoeringsafspraken met de Twentse zorgsector op basis van een in september af te sluiten 'zorgpact';
- bijdrage aan het project overheidsmobiliteit (samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt gezocht naar verbindingen met bedrijfsleven en onderwijs);
- een eerste bijdrage voor het verbeteren van de internationale school in Twente;
- een bijdrage aan de programmalijnen zoals opgenomen in het concept Uitvoeringsprogramma Twents arbeidsmarktperspectief;
- het ondersteunen van eerste initiatieven vanuit Hightech Systems en Materials (n.a.v. conferentie in juni).

Voorstel

1. kennis te nemen van de 'Centrum voor Innovatief Vakmanschap TechWise Twente' ontwikkelingen;
2. vanuit het beschikbare budget voor de Human Capital Agenda Twente een bedrag van maximaal € 600.000 ter beschikking te stellen voor 'CIV TechWise Twente', onder de voorwaarde dat er een definitieve aanvraag is die door ons die positief wordt beoordeeld;
3. in de regioraad van 13 november 2013 het vervolg van de aanpak van de Human Capital Agenda Twente te agenderen;
4. voor de uitvoering van de Human Capital Agenda Twente voor de periode juni-november een bedrag van € 150.000 aan ons bestuur ter beschikking te stellen.

Enschede, 10 juni 2013

Dagelijks bestuur,
secretaris,

voorzitter,

Dr. Ing. G.J.M. Vos

P.E.J. den Oudsten

Bijlage(n)

1. CIV aanvraag december 2012
2. Reactie van Platform Beta en Techniek
3. Prestatiecontract met regionale partijen